

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum charitas causetur in homine ex actibus præcedentibus vel ex infusione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

est liberum arbitrium. ergo videtur quod charitas maxime sit in libero arbitrio, sicut in subiecto, & non in voluntate.

SED CONTRA est, quod obiectum charitatis est bonum, quod etiam est obiectum voluntatis. ergo charitas est in voluntate sicut in subiecto.

RESPON. Dicendum, quod cum duplex sit appetitus, sensitiuus scilicet & intellectiuis, qui dicitur voluntas, ut in 1. habitum est, vtriusque obiectum est bonum, sed diuersimode. Nam obiectum appetitus sensitiui est bonum per sensum apprehensum: obiectum vero appetitus intellectiui, uel voluntatis, est bonum sub communi ratione boni, prout est apprehensibile ab intellectu. Charitatis autem obiectum non est aliquod bonum sensibile, sed bonum diuinum, quod solo intellectu cognoscitur. Et ideo charitatis subiectum non est appetitus sensitiuus, sed appetitus intellectiuis, id est, voluntas.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod concupiscibilis est pars appetitus sensitiui, non autem appetitus intellectiui, ut in 1. ostensum est: uñ amor, qui est in concupiscibili, est amor sensitiui boni. Ad bonum autem diuinum, quod est intelligibile, concupiscibilis se extendere non potest, sed sola voluntas. Et ideo concupiscibilis, subiectum charitatis esse non potest.

AD SECUNDUM dicendum, quod voluntas etiam secundum Philosophum in 3. de Anima, in ratione est: & ideo per hoc, quod charitas est in voluntate, non est aliena a ratione. Tamen ratio non est regula charitatis, sicut humanarum uirtutum, sed regula dei sapientia, & excedit regulam rationis humanæ, secundum illud Ephe. 3. Super eminentem scientiæ charitatem Christi. Vnde non est in ratione sicut in subiecto, sicut prudentia, neque sicut in regulante, sicut iustitia, uel temperantia: sed solum per quandam affinitatem uoluntatis ad rationem.

AD TERTIUM dicendum, quod liberum arbitrium non est alia potentia a uoluntate, ut in 1. dictum est: & tamen charitas non est in uoluntate secundum rationem lib. arbitrii, cuius actus est eligere. Electio, n. est eorum, que sunt ad finem: uoluntas autem est ipsius finis, ut dicitur in 3. Eth. Vnde charitas, cuius obiectum est finis ultimus, magis debet dici esse in uoluntate, quam in libero arbitrio.

ARTICVLVS II.

Utrum charitas causetur in nobis ex infusione.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod charitas non causetur in nobis ex infusione. Illud enim quod est commune omnibus creaturis, naturaliter hominibus inest: sed sicut Dion. dicit in 4. c. de Diu. no. Omnibus diligibile & amabile est bonum diuinum, quod est obiectum charitatis. ergo charitas inest nobis naturaliter, & non ex infusione.

¶ 1. Præ. Quæto aliquid est magis diligibile, rãto facilius diligitur: sed Deus est maxime diligibilis, cū sit summe bonus. ergo facilius est ipsum diligere, q̄ alia: sed ad alia diligenda non indigemus aliquo habitu infuso. ergo nec etiam ad diligendum Deum.

¶ 3. Præ. Apostolus dicit 1 ad Tim. 1. Finis præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta: sed hæc tria pertinent ad actus humanos. ergo charitas causetur in nobis ex actibus præcedentibus, & non ex infusione.

SED CONTRA est, qd̄ Apostolus dicit Ro. 5. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est. Charitas est amicitia quedam hominis ad Deum, fundata super communicationem beatitudinis æternæ. Hæc autem communicatio non est secundum bona naturalia, sed secundum dona gratuita: quia, ut dicitur. Ro. 6. Gratia Dei, uita æterna. unde & ipsa charitas facultatem naturæ excedit. Quod autem excedit naturæ facultatem, non potest esse neque naturale, neque per potentias naturales acquisitum: quia effectus naturalis non transcendit suam causam. Vnde charitas non potest neque naturaliter nobis inesse, neque per uires naturales est acquisita, sed per infusionem Spiritus sancti, qui est amor Patris & Filii, cuius participatio in nobis est ipsa charitas causata, sicut supra dictum est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dionys. loquitur de dilectione Dei, quæ fundatur super communicationem naturalium bonorum: & ideo naturaliter omnibus inest: sed charitas fundatur super quadam communicatione supernaturali: unde non est similis ratio.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Deus, secundum se, est maxime cognoscibilis, non tamen a nobis propter defectum nostræ cognitionis, quæ dependet a rebus sensibilibus: ita et Deus in se, est maxime diligibilis, in quantum est obiectum beatitudinis. Sed hoc modo non est maxime diligibilis a nobis, propter inclinationem affectus nostri ad uisibilia bona. Vnde patet, quod ad Deum maxime diligendum hoc modo, necesse est quod nostris cordibus etiam charitas infundatur.

AD TERTIUM dicendum, quod cum charitas dicitur in nobis procedere ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, hoc referendum est ad actum charitatis, qui ex præmissis excitatur. Vel etiam hoc dicitur, quia huiusmodi actus disponunt hominem ad recipiendum charitatis infusionem. Et similitur etiam dicendum est de eo, quod Aug. dicit, quod timor introducit charitatem: & de hoc qd̄ dicitur in glo. Matth. 1. quod fides generat spem, & charitatem.

ARTICVLVS III.

Utrum charitas infundatur secundum capacitatem naturalium.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod charitas infundatur secundum capacitatem naturalium. Dicitur enim Matth. 25. quod dedit unicuique secundum propria uirtutem: sed charitatem nulla uirtus præcedit in homine, nisi naturalis: quia sine charitate nulla est uirtus, ut dictum est. ergo secundum quantitatem uirtutis naturalis infunditur homini charitas a Deo.

¶ 2. Præ. Omnium ordinatorum ad inuicem secundum proportionem naturæ primo: sicut uidemus, quod in rebus naturalibus forma proportionatur materiæ: & in donis gratuitis gloria proportionatur gratiæ: sed charitas, cum sit perfectio naturæ, comparatur ad capacitatem naturalem, sicut secundum ad primum. ergo uidetur quod charitas infundatur secundum naturalium capacitatem.

¶ 1. q. præc. 27. tica. 2.

D. 3. 11.

q. præc. ar. tica. 2.

¶ Tra. 2. 9. Cano. 102. ante med. rom. 9. Glo. inter linearis, ibi dem.

¶ Super quest. uiginti quarta articulo tertium.

IN ar. 3. q. 2. 4. omnis dubium occurrit simpliciter, & ad hominem. Nam author in primo sentent. dist. 17. q. 1. ar. 8. mensurat charitatem secundum conatum recipiendi. Et ratio dicitur, quod cum charitas infundatur a Deo in creatura rationali, ex parte utriusque, scilicet agentis, & recipientis mensuretur. Author autem in corpore articuli solum Dei uoluntatem mensuram charitatis ponit.

¶ Ad euidentiã huius scito, quod dupliciter assignari potest causa quantitatis charitatis. 1. simpliciter, & ex suppositione. Si quaritur causa simpliciter, sic est sola uoluntas Dei diuides singulis, prout uult.